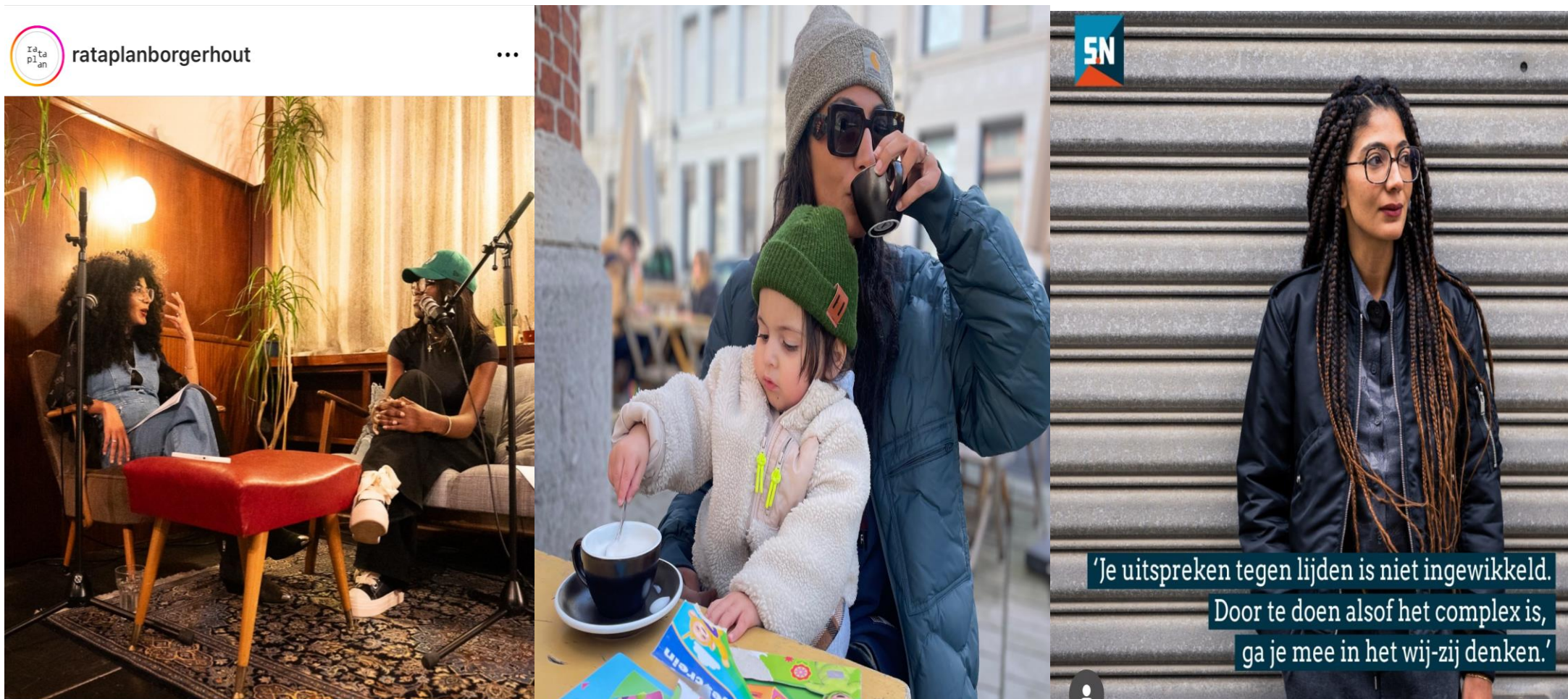

Samen op het kruispunt: De impact van racisme

Dominique Mertens AP Hogeschool 18/3

1. Wie ben ik (IG: studionia, Legende In De Living)

Young Fenix

JIJ

WIJ

PROJECTEN

PODCASTS

**BEN JE
TUSSEN 12 EN
25 JAAR EN
HEB JE NOOD
AAN EEN
GESPREK?**

**BIJ ONS MAG
JE 100%
JEZELF ZIJN.**

Je voelt je kwetsbaar want je hebt een andere huidskleur? Je wordt opgevoed door een alleenstaande ouder en da's niet altijd even makkelijk? Je hebt het thuis niet zo breed, en dat zit jou dwars?

Young FENIX is de hulplijn van alle jongeren. Wat je gender, huidskleur, geloofsovertuiging, of seksuele oriëntatie ook mag zijn. Op ons kan je rekenen!

Effe bellen of chatten? Wij staan je te woord. En wij doen dat gratis en anoniem!

Je bent nu eenmaal wie je bent, en dat begrijpen wij maar al te goed. Heb je vragen? Zit je ergens mee? Wij zijn jouw luisterend oor!

Wij staan altijd voor jou klaar. Ons team van professionals begrijpt jouw leefwereld, want: praten helpt!

Intro

Intro

“Inclusive education is about responding to diversity; it is about listening to unfamiliar voices.”
Barton, 1997”

Onderwijsinstelling

- **Leergemeenschap**
- **Leefgemeenschap:**
 - Health setting
 - Leren én welzijn

Clip: Westen

Belangrijke kernconcepten

- **BELONGING: identificatie, thuis voelen**
- **PSYCHOLOGICAL SAFETY: psychologische veiligheid**

Belangrijke kernconcepten

- **IDENTITEIT**
 - Ontwikkelingspsychologie
 - Buffer psychische klachten
 - Bron van veerkracht

Racisme?

“Maar wij zijn toch tegen racisme?”

Anti-racisme en bewustwording

- Welke impact heeft racisme op studenten van kleur? (POC)
- Hoe uit zich dat in het onderwijs?

Anti-racisme en bewustwording

- Ben ik me bewust van het institutioneel racisme dat in deze maatschappij en ook binnen hogere onderwijsinstellingen op subtiele manieren aanwezig blijft?
- Kan ik verschillende vormen van racisme herkennen en er adequaat op reageren?
- In hoeverre pas ik mijn eigen identiteiten aan uit angst voor racisme en stereotypering? en welke impliciete boodschappen geven hier aanleiding toe?

Psychologische processen

1. Racisme gekaderd: Structureel racisme

Structureel racisme:

= Het geheel van georganiseerde systemen die in een samenleving ongelijkheden veroorzaken voor geracialiseerde minderheidsgroepen op vlak van macht, middelen, capaciteiten en kansen.

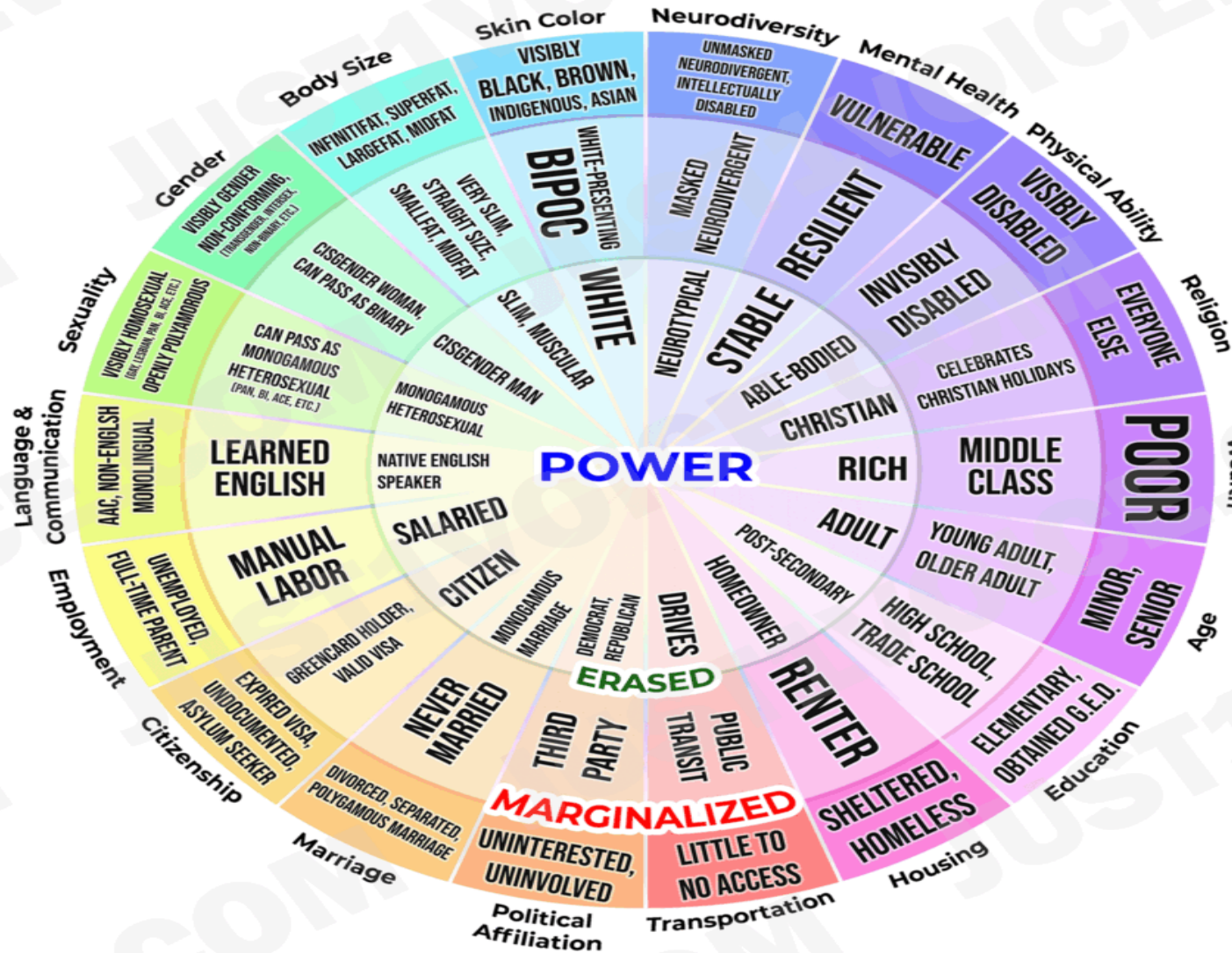
→ Vanuit het idee van witte superioriteit

→ Tegen deze achtergrond kent racisme verschillende uitingsvormen

Opdracht: wheel of power

INTERSECTIONALITY WHEEL OF PRIVILEGE

As Observed in the USA

3 niveaus van racisme

- **1. Persoonlijk: micro-agressie (clip)**
- **2. Geïstitutionaliseerd: WEIRD (White, Educated, Industrialised, Rich, Democratic) (clip)**
- **3. Geïnternaliseerd: internaliseren vooroordelen**

AI en post-koloniale stereotypen (structureel)

MO* mondiaalnieuws

Volgend

...

Zwarte arts die wit kind behandelt? Te moeilijk voor AI

MO.be

“Racisme en kolonialisme zijn ingebedde processen, die zich manifesteren in alledaagse scenario's, waaronder dus ook in artificiële intelligentie.”
- Koen Peeters (antropoloog ITG)

2. Racisme is slecht voor de gezondheid

The Lancet: "Racism, xenophobia and discrimination exist in every modern society, causing avoidable disease and premature death among groups who are often already disadvantaged."

Medische wereld

Structureel racisme: de uitlopers van onze geschiedenis in het hier en nu

“Het is oké om zwarte lichamen in te zetten om zwaar labeur te verzetten want”:

- **Ze voelen minder pijn**
 - tot vandaag sterven 3x zoveel personen in een zwart lichaam tijdens de bevalling
- **Ze hebben meer spieren**
 - Creatinine-afbraak > nierfunctie

Racisme is slecht voor de gezondheid Afro medica

FYSIEK

- Meer kans op hart – en vaatziekten
- Levensverwachting lager (**met correctie voor SES**)
- En ook 'ras' is geen verklarende factor cfr. Ras als sociale constructie

Racisme is slecht voor de gezondheid

Afro medica

PSYCHISCH

- Verhoogde prevalentie van bepaalde psychische klachten
 - depressie, angst
 - somatische symptoomstoornissen
 - PTSD

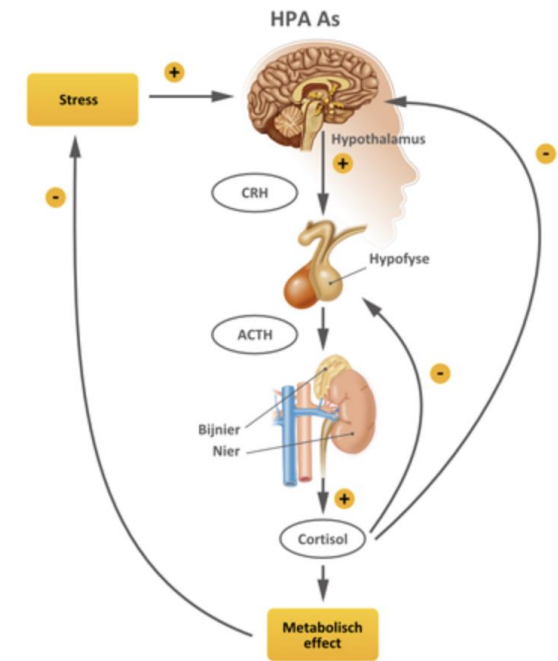
Race based stress: hoe zit dat nu?

- Hetzelfde onderliggend mechanisme: Dreiging --> Allostatische stress
= chronische survivalmode

Hoe?

HPA-as activatie

- Hypothalamus-hypofyse-bijnier-as
- Bijnieren & 2 klieren in je hersenen
- Dreiging → activatie stress-respons: fight-flight-freeze
 - 2H hormonen– signaal cortisolproductie (stresshormoon) bijnieren
 - Survivalmode: klaar voor de strijd

Hoe?

HPA-as activatie: hoe herken je het?

Gelinkt aan een gebeurtenis: Op korte termijn

- Lichamelijk: hartkloppingen, benauwd, spieren gespannen
- Emotioneel: prikkelbaar, opgejaagd, “aan”
- ...

Op zich “handig”: lichaam helpt om je te beschermen in nood.

Hoe?

HPA-as activatie

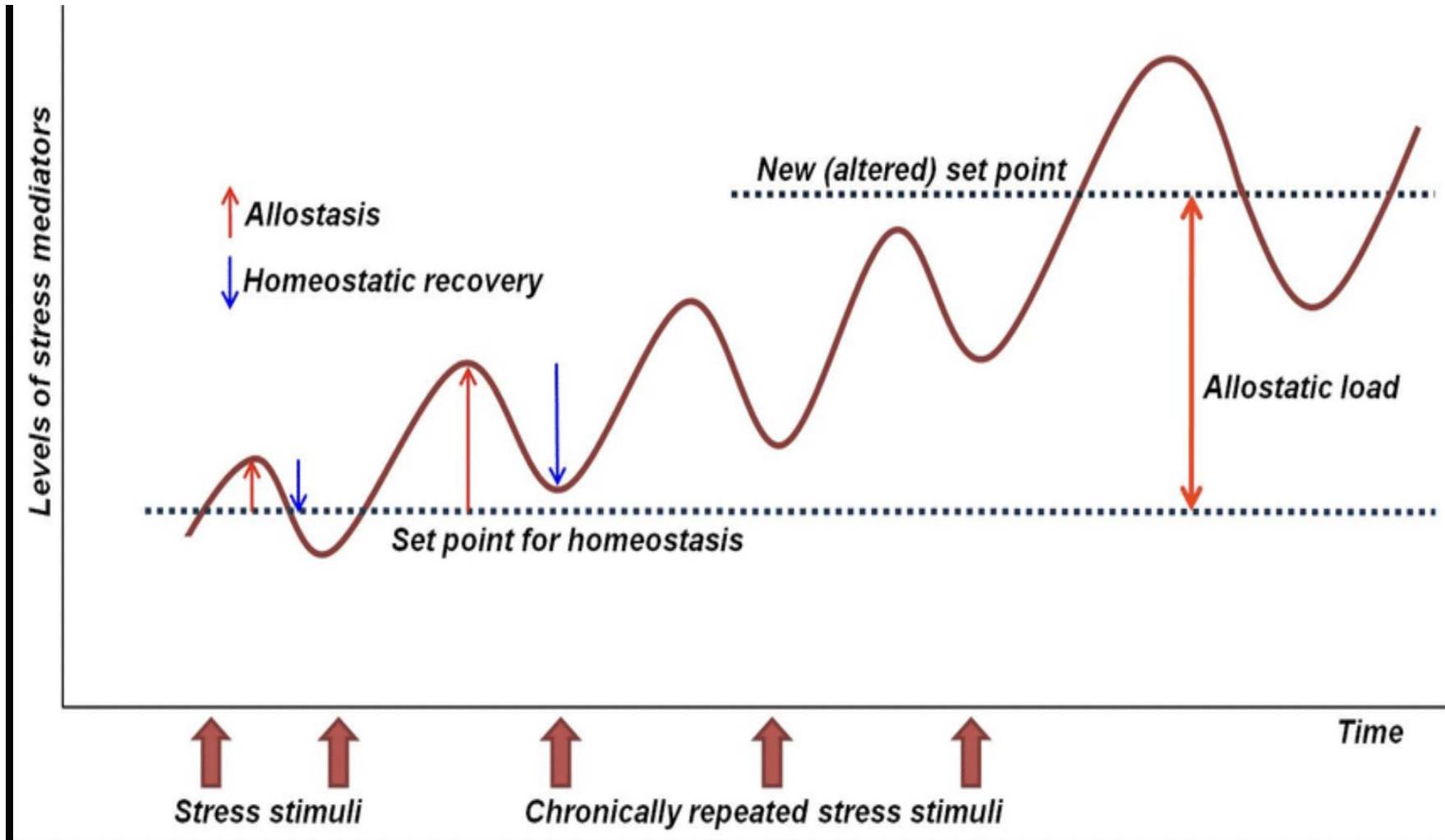
- Cortisol in bloed > remmende werking 2H > Lichaam in rust

AUTONOOM ZENUWSTELSEL	
PARASYMPATHISCH	SYMPATHISCH
<i>"Rest en digest"</i>	<i>"Survival: fight-flight"</i>
= Rust 'rempedaal'	= Actie 'gaspedaal'

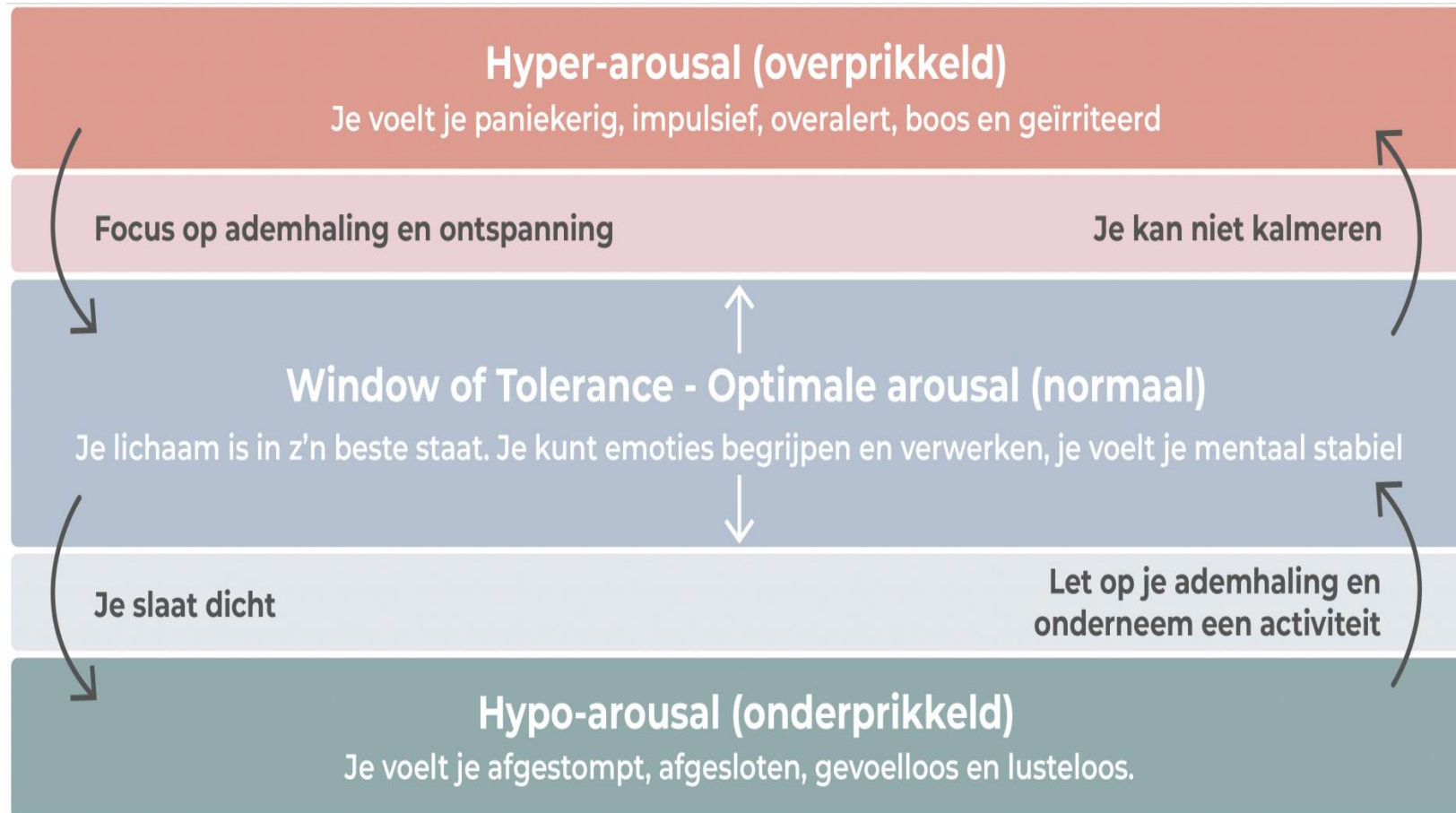
Bron van stress

- Eigen ervaringen met (subtiel) racisme
- EN Getuige zijn van ervaringen van de doelgroep: 'recognition trauma' (mckenzie-mavinga, 2011)

Allostatic stress

Window of tolerance of stressraam

Race based stress

Neurobiologische effecten

- Amygdala
- Prefrontale cortex

Begrippen

Race-based stress: stress veroorzaakt door raciale discriminatie of uitsluiting.

Stereotype threat: de angst om een negatief stereotype over de eigen groep te bevestigen, wat leidt tot onderprestatie.

Raciaal trauma: de psychologische gevolgen van langdurige blootstelling aan racistische ervaringen, te vergelijken met PTSS.

Raciaal trauma

- Vorm van complex trauma
- Verschil met PTSD: “ongoing”
- Gelijkaardige presentatie zonder dat er een ‘duidelijke’ uitlokkende factor is

De gevolgen

De gevolgen

- Uitputting
- Zoeken naar manieren om je te verhouden

→ impact identiteitsontwikkeling:

Assimilatie, verzet/afhaken, activisme – stabiele identiteit

Identiteit: Raciale identiteitsontwikkeling

- Cross: 'Nigrescence theory'
- Derald Wing Sue en David Sue: 'Model of racial/cultural identity development'
- Etc.

Identiteit: Raciale identiteitsontwikkeling

- De ontwikkeling van een positieve identiteit voor personen van kleur
- Gefaseerd: verschillende posities om in te nemen (fasen)
 - Pre-encounter
 - Encounter
 - Immersion-emersion
 - Internalization
 - Internalization- commitment

1. Raciale identiteitsonwikkeling: Pre-encounter

- Identificatie met dominante cultuur
- Negatieve opvattingen over de het geracialiseerde zelf internaliseren: geïnternaliseerd racisme
- Comfortabeler bij witte mensen
- Geracialiseerde kwesties zijn irrelevant voor eigen leven

Pre-encounter: geïnternaliseerd racisme

- Inferioriteit geïnternaliseerd
- Afzetten tegen eigen gemeenschap
- Assimileren in dominante cultuur → voeding 'kleurenblind'

Pre-encounter: geïnternaliseerd racisme-> intergenerationeel aspect

- ADHV vb. haar
- Assimilatie-druk: pre-encounter als survivalrespons
- Wit = beter
- Impact identiteit en hechting: geen voorbeeld, in de steek gelaten

2. Raciale identiteitsonwikkeling: Encounter

- Cruciale gebeurtenis of reeks gebeurtenissen: emotioneel geladen
- Dwingt geracialiseerde realiteit op
- Bewustwording: verwarring, schuld, schaamte

3. Raciale identiteitsonwikkeling: Immersion-emersion

- Intensieve betrokkenheid bij eigen groep + afwijzing dominante groep
- Onderdompeling in eigen cultuur en gemeenschap
- Nood en sterk verlangen naar veiligheid en het hervinden van trots

→ Afwijzing poc die zich wit gedragen

4. Raciale identiteitsonwikkeling: Internalization

- Stabiel en genuanceerd begrip van identiteit
- Comfortabel in eigen groep en dominante cultuur:
“Ik heb een eigen plek in deze wereld”

Vb. haar

5. Raciale identiteitsonwikkeling: Internalization- commitment

- Stabiele raciale identiteit + agents of change
 - Betrokkenheid sociale rechtvaardigheid en verandering
 - 'activisme': micro, kunst, academici, psychotherapie en geestelijke gezondheid, etc.

Naar het einde toe...

A large, solid orange shape on the left side of the slide, resembling a stylized letter 'C' or a partial circle, with a smooth, rounded edge.

Conclusie: prioriteit

Strategische prioriteit welzijn = ondersteuning identiteitsontwikkeling

Anti-racisme en bewustwording

- Ben ik me bewust van het institutioneel racisme dat in deze maatschappij en ook binnen hogere onderwijsinstellingen op subtiele manieren aanwezig blijft?
- Kan ik verschillende vormen van racisme herkennen en er adequaat op reageren?
- In hoeverre pas ik mijn eigen identiteiten aan uit angst voor racisme en stereotypering? en welke impliciete boodschappen geven hier aanleiding toe?

Anti-racisme en bewustwording

- En wat heb ik hierin nodig?
- Van mezelf, van anderen?

Reflecties

Vragen en reflecties

- IG: studionia, legende in de living
- dominique@studionia.be